

De kalder mig Plastprinsessen

GENBRUGSPLAST. På Vejle sygehus har Ortopædkirurgisk operationsafdeling siden februar 2019 sorteret blødt og hårdt plastaffald. Et paradigmeskift med fokus på miljø og genanvendelighed, som ændrer rutiner og giver mening for hele personalet. Et lille skridt i en proces, hvor også sygehuse gør en indsats for miljø og klimamål.

Tekst **BIRGITTE VANGE** · Foto **MICHAEL DROST-HANSEN**

Hendes kolleger kalder hende plastprinsessen. Det er der en grund til. Da specialeansvarlig sygeplejerske Chri-

stina B. Kirkegaard for to år siden startede på Ortopædkirurgisk operationsafsnit A750 på Vejle Sygehus, blev hun rystet

over de enorme mængder affald, som afdelingen hver dag producerede.

”Det var overvældende,” siger hun. “Bevidsthed om miljø og genbrug har boet i mig altid, og når jeg går tur med mine børn, har vi altid en pose med til at samle skrald i.”

Det påvirkede hende meget at se tv-udsendelser om klima og plastforurening i havene, samtidig med at hun på operationsgangen så, hvor meget plast der blev smidt ud.

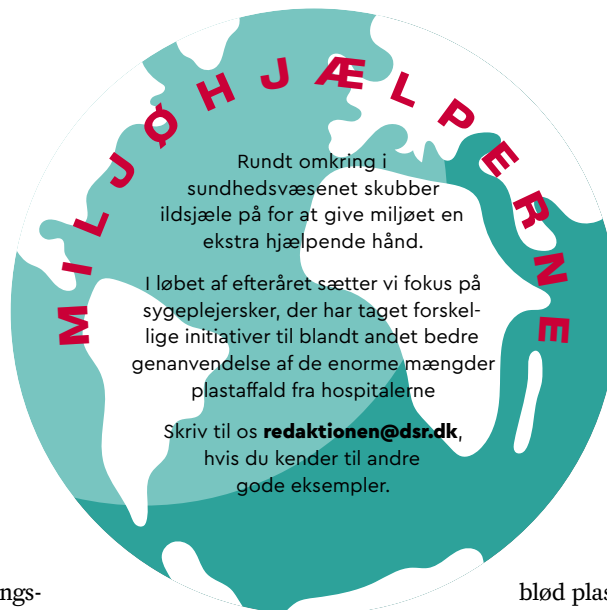
Med inspiration fra blandt andet Rigshospitalet, faglige møder og kongresser tog idéen om et affaldsprojekt med sortering af blødt og hårdt plast gradvis

Christina Berton Kirkegaard er specialeansvarlig sygeplejerske på Ortopædkirurgisk operationsafsnit A750 på Vejle Sygehus, hvor man opererer hofter og knæ. Hun er initiativtager til afdelingens affaldssorteringsprojekt, som foreløbig har bevirket, at 190 kg blødt plastaffald genanvendes hver måned i stedet for at gå til forbrænding.

SÅDAN SÆTTER DU GANG I AFFALDS-SORTERING PÅ DIN AFDELING

- Omstilling kræver en ildsjæl, der kan motivere og involvere kollegerne
- Søg inspiration på andre afdelinger, kongresser og faglige møder
- Få ledelsen med på idéen – og de vigtige samarbejdspartnere: teknisk afdeling, portører, miljøkonsulent o.l.
- Rutiner gentænkes med fokus på rengøring af affald, sortering og arbejdsmiljø
- Udvikle visuelle plancher og instrukser for nye procedurer
- Investere i tekniske løsninger – affaldsstativer, kompressorer m.m.
- Løbende undervisning, information, målsætning og feedback om, hvordan det går.

form. Afdelings-sygeplejerske Liselotte Gjerka Lorentsen var med på idéen og fik godkendelse fra ledelsen. Og i teknisk afdeling var overportør Brian Dupont også engageret i miljø og klima og i stand til at finde tekniske løsninger på mange af de udfordringer, der opstod.

Omstilling koster tid og penge

Alle medarbejderne kunne se værdien af at sortere affald til genanvendelse. Men de færreste forestillede sig, at processen blev så omfattende.

“Der har været mange bump på vejen,” fortæller Christina B. Kirkegaard. Utallige procedurer skulle gentænkes med fokus på rengøring af plastaffald, sortering og arbejdsmiljø. Der skulle indkøbes affaldsstativer, spande og møblers om på operationsstuer og i affaldsrum. Portørerne skulle have nye rutiner for at håndtere flere typer affald osv.

Sygehus Lillebælt bevilligede en halv mio. kr. til indkøb af tre kompressorer til Vejle og Kolding sygehuse. Det er containere med indbygget mekanik, der presser plasten sammen.

Der skulle også findes aftagere til plasten, for projektet gav kun mening, hvis den sorterede plast blev genanvendt.

Plast er ikke bare plast

Der findes syv forskellige plasttyper, og mange emner er sammensat af flere slags. En infusionspose er f.eks. lavet af blødt plast, men studsene er af hård plast. Den må klippes af, før den bløde plast kan genanvendes.

I første omgang har operationsafsnit A750 haft fokus på sortering af klar blødt plast. Vejle Sygehus indsamler nu 190 kg

blødt plast på en måned, og målet er i 2019, at 30 pct. af al plast genanvendes. Sygehuset får 1 kr. pr. kg, og plasten sendes til Tyskland, hvor den forarbejdes, før den genanvendes til tøjproduktion i Asien.

Hård plast indsamles også. Den køres til sorteringscentral og ender som plastgranulat i Tyskland, som anvendes til bl.a. plasticmøbler.

Kulørt blødt plast fra f.eks. handsker, ventilationsposer, forskellig emballage og underlag kan ikke genanvendes og ryger i småt brændbart.

Perspektiverne

Sorteringsprojektet har skabt et fællesskab på operationsafsnittet om en meningsfuld opgave. En udpræget holdindsats, som Christina B. Kirkegaard er utrolig stolt af.

“Vi vil det her, og der går sport i det,” siger hun. “Der har været et rigtig godt samarbejde, og ledelsen har bakket os utrolig flot op.” Udover plast sorterer Vejle Sygehus nu også pap, papir og metal.

Det er hendes håb, at Danske Regioner tager bolden op og sætter mål for, hvordan sygehusene skal håndtere affald. Etablering af et dansk plastforarbejdningsanlæg ville øge bæredygtigheden, så plasten ikke skal sendes til Asien for at blive genanvendt.

“På operationsgangen forsøger vi nu at mindske den mængde plast, vi bruger. Vi taler med vores produktspecialister, i håb om at de får deres firma til at gentænke emballagen,” siger Christina B. Kirkegaard. “Tænk, hvis man inddrog klimamålene i EU’s regler for udbud, så producerne skulle beskrive, hvordan produkter og emballage blev bortskaffet.”

På operationsstuen er de tre affaldsstativer med vejledende plancher placeret lige udenfor operationsområdet, så affald straks sorteres i hård plast, blød plast og småt brændbart (sort sæk).

IDÉRIGE SYGEPLEJERSKER VISER VEJ

Hvis den grønne omstilling skal lykkes, må alle bidrage – og derfor ønsker Dansk Sygeplejeråd at bidrage på sundhedsområdet, hvor sygeplejerskerne har erfaring og indsigt.

Tekst **EMMA TRAM**

”Der er behov for, at vi som samfund ser på den grønne omstilling, og derfor har vi også fokus på klima og miljø i Dansk Sygeplejeråd,” siger næstformand Dorthe Boe Danbjørg.

Organisationen har fokus på, hvordan sundhedsvæsenet kan bidrage til den grønne omstilling. Men også nye trusler for folkesundheden, som følge af klimaforandringer, er på dagsordenen, fortæller Dorthe Boe Danbjørg: ”Det er vores forpligtelse på grund af vores faglighed.”

Og netop fagligheden bliver mange steder brugt, når sygeplejersker er med til at finde ud af, hvor klimaindsatsen skal sættes ind.

”Det er mega fedt at se medlemmernes initiativer. Sygeplejerskerne er innovative, idérige og tager hånd om de store problemer,” siger næstformanden stolt.

Involver medarbejderne

Ifølge Dorthe Boe Danbjørg er det vigtigt at skabe dialog med medarbejderne, for de kender hverdagen og ved hvor skoene trykker.

”At diskutere klima i MED-udvalgene er noget, vi kan bakke op om, fordi det sikrer, at medarbejderne bliver taget med på råd,” siger hun.

Derudover påpeger næstformanden, at MED-udvalget også kan bruges til at tale om ændrede arbejdsgange og lavpraktiske problemstillinger som tid og plads.

”I et arbejde med højt arbejdspress bliver man selvfølgelig nødt til at kigge på, om klima-indsatserne tager tid væk fra andre opgaver, og sikre ordentlige forhold for medarbejderne,” mener hun. ●

SORTERINGSKATEGORIER FOR PLASTAFFALD

PET

Polyethylen tereftalat:

F.eks. klare engangsflasker. Let genanvendelig hård plast.

PET-HD

Polyethylen High Density:

F.eks. spande, dunke

PVC

Polyvinylklorid: F.eks. legetøj

PE-LD

Polyethylen Low Density:

F.eks. affaldsposer, plastfolie. Blød plast

PP

Polypropylen: F.eks. bildæk

PS

Polystyren: F.eks. flamingo, engangsbestik, hvide plastbægre

○

Øvrig plast, f.eks. ABS-plast, der bruges til LEGO

Hver uge får A750 henvendelser fra andre afdelinger og forespørgsler om undervisning. Det har foreløbig inspireret fem andre operationsafsnit, laboratoriet og køkkenet på Vejle Sygehus til at gå i gang med sortering af plast, og andre er på vej.

På operationsafsnittet har man nu afskaffet engangskrus og plastbestik af polystyren, som ikke kan genbruges. Og kollegerne har givet Christina B. Kirkegaard et nyt tilnavn:

”De kalder mig Plastprinsessen,” fortæller hun med et grin. ●